

Bombardıman altındayız

Güncel sanatın dikkat çeken ismi Ansen, derin ironiden beslenen 'İttifak' sergisini anlattı. **Erman Ata Uncu S28**

İroni işimin gücünü

Ansen Atilla'nın kişisel sergisi 'İttifak' onun niye Türkiye sanatının en ilgi gören isimlerden biri olduğunu bir kez daha hatırlatıyor. Ansen'in iktidar tarihine yanıtı yine en çok ironiden ve distopyadan besleniyor.

ERMAN ATA UNCÜ
erman.uncu@radikal.com.tr

Distopyanın parmak sallamayanı en tercih edilene kuşkusuz. Misal, Philip K. Dick öyküleri, en beterienden bir dünyanın habercisi olsa da ilk akla gelecek nasihatlere itimat etmeyecek okuyucunun ufkunu daha da genişletmesiyle makbuller. Türkiye güncel sanatının en ilgi gören isimlerinden Ansen de böyle bir haberci. Dinozor fosilleriyle rahibeleri bir araya getirdiği resimleri, gaz maskesi, silah, tank, şövalye gibi militarist imgeleyle öykücü anlatıyla resimsel dilin çatıştığı ya da keşiştiği yerden ses veriyor, heykel, fotoğraf gibi araçları yeni bir resimsel dil kullanmak için tekrar kuruyor. Ansen'le buluştuk, Galeri X-ist'teki yeni sergisi 'İttifak'ı konuştuk.

Serginize 'İttifak' başlığını koymamızın ardında nasıl bir süreç var?

İttifak burada çift anlamlı. Birincisi, teknikle ilgili. Arkada ne olduğu belli, tanımlanmış mekânlara karşın, bize doğru gelen form ve figürlerin biçimleri benim biçimsel anlayışımı yansıtıyor. Arkada tarif ettiklerimiz ne kadar hazırsa, öndeki figürlerin tarafı de zorlaşmış, dönüştürülmüş. Hep aynı örneği veriyorum ama bir dış fırsatın apolet olması gibi. Aslında o da reel bir form ama benim oyunumda o tarifinden çıkıp başka bir şeye hizmet etmeye başlıyor, daha sürreal bir tarif alabiliyor. Diğer ise işlerde yansıtılan hikâyelerdeki ittifak. İnsan, galibiyet, güç edinme gibi temalar-daki, açmazlardan bahsediyoruz. Ve bu kurgudaki, hikâyedeki ittifaktan bahsediyoruz.

Biçimle içerik arasındaki ittifak nasıl sağlandı?

O çok hızlı ilerleyen bir süreç. Uzakdoğu dövüşçüsünün karşıdakine saldırması gibi. Elinizde hiç silah olmadığını düşünün. O sırada etrafınızda varolan şeylerin alınıp kullanılması gerekir. O, hızlı gelişen ve bilinçaltından sürekli süzülen bir süreç.

Bilinçaltınız, işlerinizde ne kadar etkili?

O kaçınılmaz... Sanatçının bir kişisel tarihi vardır. Benim için de öyle. Ben asker çocuğuyum. Dikenli teller arasında büyümüş, F100'lerin arasından çıkıp gelmiş, askeri merasimlere çocuk heyecanıyla katılmış birisiyim. Bir de babam benim çocukken elimde bir ansiklopedi yığını vermişti. Onları

çok karıştırdım. Karşıma çıkan o hazır soruları hep oralarından öğrene-rek ve bilinçaltıma işleyerek geldim.

Hâlâ bir dış fırsatında apolet görmektedirsiniz çocukluğunuzun bir yanı sıra mı?

Kesinlikle öyle. Kendi çocuğumda bunun çok daha primitif hallerini görebiliyorum. İnsanın evriminde böyle bir bilgi edinme yöntemi söz konusu.

Askeri ortam cezbedici miydi çocukken?

Çok. Şu anda bile cezbetmese bu tür imajları ve figürleri kullanmam. İşin hakikatini bir tarafa bıraktığınızda, bir ordunun, devletin, onu yönetenlerin zorunluluğu dışında bütün bu estetik, kullanım amaçlarıyla oynayan bir dilim var. Savaş araçlarını, iktidara ait ya da ona hizmet eden unsurları, fikirleri görebiliyoruz.

Tarihi bir atmosferin hâkim olduğu 'İttifak'tan bir önceki serinizde, dünya liderlerinin oyuncaklarını yaptığınız 'Microbig's'te güncel referanslar söz konusuydu.

Tekerrür meselesiyle ilgili bir şey... Biat kültürünün, boyun eğmenin, iktidar kav-galarının bir devamlılığı var. O devamlılık, benim de bu alanda sürekli fikir üretmemin devamlılığını sağlıyor. Microbig's sırasında üç boyutlu işler yapmayı çok istiyordum. Biraz da büyüklere oyuncaklar gibi... Bizi manipüle edenleri biz de manipüle edelim dedim. Elleri, kolları oynatılabilen figürlerdi onlar. İzleyiciye de olabildiğince onlara müdahale edebilme hakkı verdim. İkinci seri de sinema figürleriydi. O da sen kimsin sorusunu daha psikolojik bir araştırmaydı.

Tekerrür eden tarihle hesaplaşma yöntemlerinizden biri de ironi mi?

Şöyle bir şey var: İroniyi

bizim alanımızda çok geriye atarlar, karikatürize etmeye eş tutarlar. Ama anlatıcı, öyküleyici bir yapım var. Öykünün en temel unsurlarından biridir ironi. Şimdi ben ironiyi nasıl kullanmayayım! Kullanıyorum, çünkü benim işimin gücünü artırıyor. Kullanırken iyi yerlerde durduğumu düşünüyorum. Çünkü karikatürize etmiyorum.

Distopya edebiyatı ne kadar giriyor işin içine, sizi besleyen kaynaklarda?

Fazlasıyla... Çünkü yapıtların oluşumunda şöyle bir durum var: Sinema, resim gibi bütün sanatları birleştirerek, onların faydalarını topladığım bir metodum var. Philip K. Dick'lerle kendimi geliştirmiş bir adam olarak altyapıda onların etkilerini görebiliyorsunuz. Bazen 'Fahrenheit'daki gibi ithafı bulabilirim de olabiliyor. O ithaf işleri de bir nevi giriş noktası; bak buradan gir benim işlerime dair bir şeyler bulabilirsin gibi...

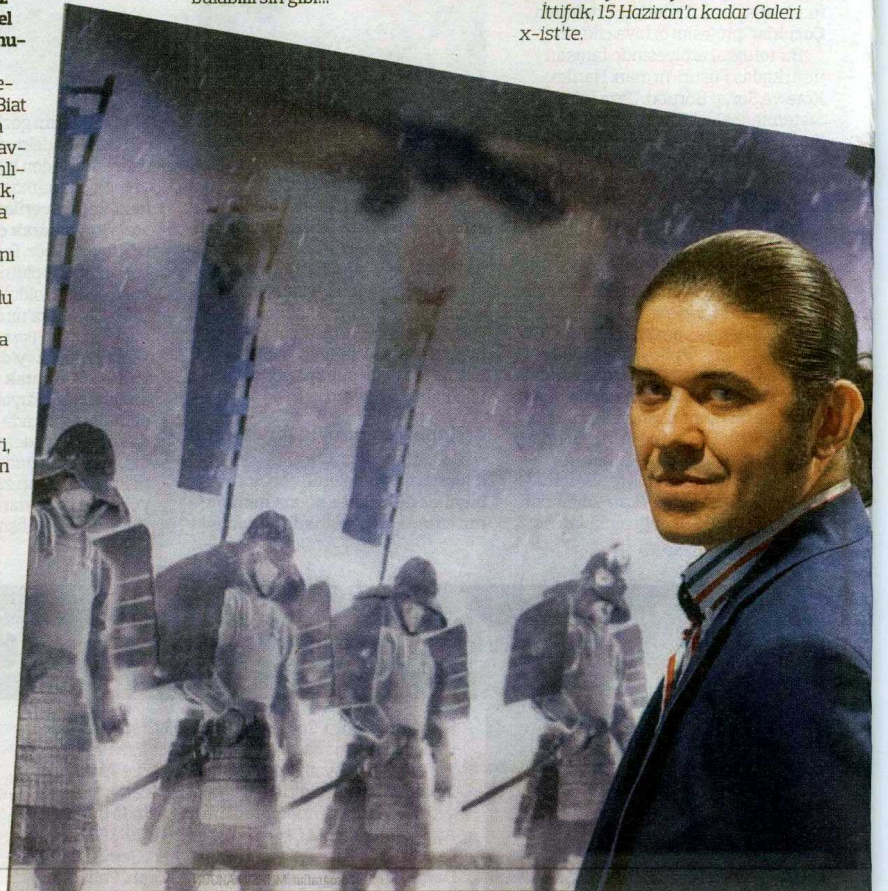
Bu resimler, bir hikâyenin parçası gibi. Siz, kendiniz bu hikâyelerin başını ve sonunu biliyor musunuz?

Tabii, bütün bu yaşadıklarımızdan, kendi coğrafyamızdan baktığımızda sinema, edebiyat bütün bu yaşananlarla ilgili örtüşme hallerini gösteriyor size. Kurgusal anlamda böyle işler de çok. Ben böyle planladım, şu şekilde devam edeceğim gibi... Bir de daha spontan, daha hızlı davrandığım işler de var. Biraz daha işin görsel, biçimsel meselelerine daha çok dayanıyor. Orada da bir kurgu, hikâye illaki çıkıyor. Ben durağan eserleri, portreleri çok seviyorum. İlla bir şey anlatmaları gerekiyor.

Yeni medya teknolojilerini resimsel bir dil oluşturmak için kullanıyorsunuz. Nasıl bir açılım getiriyor bu teknolojiler resim dilinde?

Bazı konuşmalarda görüyorum bu yeni medya teknolojilerini kullanma meselesini... Benim derdim bu teknoloji içerisinde bir şey çıkartmak veya onun türlerini üretmek değil. Ben teknolojinin aygıtlarını, yeni malzemeleri kullanarak kendi özgün dilimi oluşturmaya çalışıyorum.

İttifak, 15 Haziran'a kadar Galeri X-ist'te.

artırıyor

Bombardıman altındayız

'Arkadan' serisindeki Hayrünisa Gül ve Veli Küçük portreleriyle gazetelerin birinci sayfasına taşınmak, şaşırtmış mıydı sizi?

Tabii. Ama orada bir basın malzemesi var. O seri öyle bir döneme gelmişti. Ama şimdiki toz duman ortamda öyle net bir şey göremiyorum. O serinin arkası tabii ki gelebilir. Ama şu an ara verdim. Şimdi her şey bombardıman halinde. Arkamızı dönüyoruz bir şey oluyor, eve geldiğimizde başka bir şey olduğunu öğreniyoruz. O yüzden bu fırtınadan geleceğe dair net bir şey görülüyor.

Siz bu toz duman haliyle nasıl başa çıkıyorsunuz?

Temkin mekanizmasını ortaya koyuyorum. Birtakım şeyler yapılırken başka maksatların olabileceğini de hesaba katmaya çalışıyorum. Artık sosyal, politik ne oluyorsa daha filtrelenerek almaya çalışıyorum.

Tarihe odaklanmanızda da bunun etkisi var mı?

Bir anlamda var. Bu tekrerrür içinde değişimden bahsetmeye çalışan bir şey var. Ama o değişim kendi iktidarına zemin hazırlıyor. Başkalarını düşünmüyor. O, başkalarının ittifakı. Bizleri düşünen, gerçeğin veya doğrunun peşinde bir ittifak değil.

